

Kodaňská deklarace starostů

Zdravější a šťastnější města pro všechny

*Transformativní přístup pro bezpečnější, inkluzivní,
udržitelná a odolná společenství*

13. února 2018 | Kodaň, Dánsko

Vize vyjádřená v této Kodaňské deklaraci starostů, přijaté v úterý 13. února 2018, je plně v souladu s Agendou Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj 2030 a slouží jako vodítko při práci Zdravých měst Světové zdravotní organizace (WHO) po dobu trvání této agendy, tedy až do roku 2030.

Zdravá města podporují zdraví a kvalitu života prostřednictvím správy věcí veřejných, posilování pravomocí a odpovědnosti lidí a jejich zapojování tak, aby byla města místem, kde jsou si lidé rovni a komunity vzkvétají a kde se investuje do lidí v zájmu budování mírumilovné planety.

Zdravá města jdou příkladem, usilují o odstraňování nerovností a podporují správu věcí veřejných a vedení (leadership) na místní úrovni v zájmu podpory zdraví a kvality života prostřednictvím inovací, sdílení znalostí a aktivního působení měst v zájmu podpory zdraví.

Zdravá města jsou vedoucí silou a partnery při řešení problémů v oblasti veřejného zdraví, s nimiž se na globální úrovni běžně setkáváme, jako jsou například neinfekční či infekční nemoci, ekologické problémy, nerovnosti v oblasti zdraví, antimikrobiální rezistence, naléhavé zdravotní problémy a snaha o univerzální zdravotní pojištění.

1.0 Zavazujeme se podnikat společné kroky k tomu, abychom zlepšili zdraví a kvalitu života všech, kteří žijí, milují, studují, pracují nebo si hrají v našich městech.

- 1.1 My, starostové a vedoucí političtí představitelé měst, metropolitních a městských regionů a území v evropském regionu Světové zdravotní organizace (WHO), jsme se ve dnech 12. a 13. února 2018 sešli v Kodani v Dánsku na summitu starostů Evropské sítě Zdravých měst WHO. Uvědomujeme si energii, kterou města dokáží vyvinout k vyřešení hlavních problémů, které dnes ovlivňují lidi a náš svět. Zavazujeme se tuto energii využít k zajištění spravedlivého a udržitelného rozvoje a mírumilovných, prosperujících a spravedlivých společenství.
- 1.2 Vítkame globální vizi a možnost, kterou nabízí přijetí Agendy Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj 2030 a Cílů udržitelného rozvoje. Vyjadřujeme svůj závazek vůči Zdravým městům jakožto hnutí, které usiluje o dosažení společných cílů.
- 1.3 Zdůrazňujeme, že zdraví a kvalita života a zmírnění nerovností v oblasti zdraví nelze dosáhnout, aniž bychom skutečně a trvale věnovali pozornost lidským právům ve všech politikách a na všech úrovních vedení. Zavazujeme se toto zajistit na místní úrovni v našich městech, městských územích a komunitách.
- 1.4 Jsme přesvědčeni, že Síť Zdravých měst WHO nabízí transformativní přístup k řešení největších současných problémů v oblasti veřejného zdraví. Jsme připraveni a ochotni jednat a realizovat Agendu 2030 a její globální cíle, jakož i doplňkovou Novou městskou agendu (New Urban Agenda), která se zaměřuje na udržitelný rozvoj a Zdraví 2020, evropskou rámcovou regionální politiku a strategii pro zdraví a kvalitu života.
- 1.5 Klademe důraz na potřebu investovat do zdraví a kvality života jakožto nezbytného předpokladu spravedlivých, udržitelných a mírumilovných společenství. Uvědomujeme si roli, kterou města a městská území hrají v prevenci nemocí a podpoře zdraví, a potřebu zabývat se sociálními, environmentálními, kulturními, behaviorálními, ekonomickými a politickými determinanty zdraví a kvality života.

- 1.6 Zdůrazňujeme zásadní roli měst a jejich vedení na místní úrovni v boji za zmírňování nerovností, se zaměřením na skupiny, které jsou nejvíce zranitelné. Města hrají velmi důležitou roli při snižování míry chudoby ve svých komunitách, včetně potravinové a bytové nouze, a my se zavazujeme volit taková politická řešení, která jsou nezbytná k omezení těchto společenských neduhů.
- 1.7 Společně zdůrazňujeme nutnost spojit své síly k naplnění našich cílů a naší jednotné vize Zdravých měst. Můžeme jít ostatním příkladem.
- 1.8 Jsme si vědomi toho, že naše politické vedení a vize jsou životně důležité pro zajištění udržitelného rozvoje a mírumilovných a spravedlivých společenství, která nebudou nikoho opomíjet.
- 1.9 Jako političtí vůdci máme odpovědnost za to, že půjdeme příkladem a že budeme v našich městech inspirováni k činům a budeme spolupracovat s partnerskými městy, národními vládami i mezinárodními organizacemi, abychom dosáhli rovnosti, zdraví a kvality života pro všechny.
- 1.10 Zavazujeme se pracovat na tom, aby naše města byla Zdravými městy, a tak jsme mohli naplnit naši společnou vizi. Hnutí Zdravých měst pod záštitou WHO si je vědomo toho, že „zdraví se utváří a je prožíváno lidmi v prostředí jejich každodenního života, kde studují, pracují, hrají si a milují,“ jak je uvedeno v Ottawské chartě podpory zdraví z roku 1986.
- 1.11 Zdravá města jsou podpůrné komunity, které inkluzivní, zodpovědnou a občany zapojující správou věcí veřejných usilují o zdraví, kvalitu života, mír, štěstí a obecné blaho. Města, která jsou zapojena do hnutí Zdravých měst, jdou příkladem na místní i globální úrovni. Spoluprací s dalšími aktéry vytvářejí fyzická, sociální a kulturní prostředí, která posilují pravomoci a odpovědnost všech lidí v našich městech. Umožňují lidem naplno realizovat jejich lidský potenciál a přispět k odolnosti komunity, a tím i ke zlepšení světa pro všechny.
- 1.12 Zavazujeme se využívat transformativní přístupy – budovat partnerství mezi městy, prostřednictvím aktivního působení měst v zájmu podpory zdraví, s národními vládami, mezinárodními organizacemi a různými sektory a úrovněmi veřejné správy, jakož i s občanskou společností a naší populací.

Investice do lidí, kteří tvoří naše města

2.0 Zdravé město jde příkladem tím, že se při rozvoji společnosti soustředí na občany a klade důraz na investice do lidí s cílem umožnit větší rovnost a inkluzi prostřednictvím větších pravomocí a odpovědnosti lidí.

- 2.1 Jsme si vědomi toho, že věnování pozornosti občanům během celého jejich života umožňuje zlepšování zdraví a kvality života pro všechny, zmírňuje geografické, teritoriální a sociální nerovnosti jak v rámci jednotlivých měst, tak mezi nimi, a vytváří tak prostředí, které podporuje úspěšné, zodpovědné a odolné populace.
- 2.2 Zdůrazňujeme význam nediskriminačních procesů správy věcí veřejných, posilování pravomocí a odpovědnosti komunit a toho, aby všem lidem bylo umožněno podílet se na rozhodnutích, která je ovlivňují, a to bez ohledu na jejich pohlaví, gender,

náboženské vyznání, etnickou příslušnost, sexuální orientaci, politické přesvědčení, kulturu, hendikepy, národnost nebo místo původu.

- 2.3 Jsme si vědomi toho, že pro inkluzivní, bezpečná a udržitelná města a pro větší odolnost jednotlivců i skupin má zásadní význam větší společenská důvěra a soudržnost komunit.
- 2.4 Zavazujeme se podporovat aktivní politiky ke snižování míry strachu, odporu, nenávisti, nedůvěry a xenofobie. Prostředí měst se mohou stát otevřenými místy, jestliže budou při plánování měst ke kvalitě života brány v potaz sociální, psychické, emocionální a vztahové faktory.
- 2.5 Zavazujeme se pracovat na všeobecné dostupnosti základního zboží a služeb tak, aby byla zajištěna rovnost, zdraví a kvalita života pro všechny. To vyžaduje architekturu a mechanismy správy věcí veřejných, které na všech úrovních věnují pozornost lidem, aktivnímu působení měst v zájmu zdraví a silné soudržnosti mezi politikami a úrovněmi veřejné správy.
- 2.6 Zdůrazňujeme zásadní význam investování do vedení komunit, a to jak individuálního, tak kolektivního, aby bylo zajištěno, že lidé i komunity budou mít posílené pravomoci a odpovědnost, aby mohli v rámci společenství zavádět řešení, která vycházejí od lidí tvořících tato společenství a napomáhají snižování nerovností v oblasti zdraví a budování obecného blaha.

Navrhování **prostředí měst**, které zlepšuje zdraví a kvalitu života

3.0 Zdravé město je příkladem pro ostatní a sladěním sociálního, fyzického a kulturního prostředí vytváří místo, které je aktivně inkluzivní a umožňuje budování zdraví a kvality života pro všechny.

- 3.1 Budeme usilovat o transformativní přístup k práci se sídly, kde lidé žijí. Uvědomujeme si naléhavou potřebu zajistit, aby naše města a městská prostředí vytvářela ekologické, sociální a kulturní podmínky, které našemu obyvatelstvu umožní prospívat, a byla odhodlána plnit mezinárodní závazky.
- 3.2 Zavazujeme se navrhovat a budovat prostředí měst tak, aby to nejzdravější řešení bylo zároveň řešením cenově nejpríjemnějším, nejsnazším a nejdostupnějším.
- 3.3 Zavazujeme se transformovat města prostřednictvím výstavby a plánování měst zaměřeného na lidi, které spolu s planetou klademe na první místo, například přechodem k energeticky neutrálním městům. To zahrnuje zjišťování potřeb komunit, využívání jejich stávajícího majetku a zajištění spravedlivého přístupu ke společným prostorům, zboží a službám.
- 3.4 Zdůrazňujeme potřebu navrhovat a plánovat taková města a jejich prostředí, která podporují zdraví v průběhu celého lidského života, od zajištění co nejlepšího startu do života pro všechny, včetně těhotenství a porodu, až k podpoře zdravého stárnutí a prostředí přátelských ke starým lidem, včetně vhodně nastavených změn v systému mobility s cílem zajistit spravedlivý a cenově dostupný přístup pro všechny.

- 3.5 Klademe důraz na fyzickou a sociální infrastrukturu, která slouží všem lidem ve městech nebo městských oblastech. To zahrnuje zdravotní, vzdělávací a sociální služby, jakož i dostupnost adekvátního, spravedlivého, bezpečného a dosažitelného bydlení pro každého.
- 3.6 Zdůrazňujeme potřebu zdravého plánování měst – plánování, které bere v potaz zdravé životní prostředí a zdraví lidí, zejména ve vztahu ke klíčovým městským výzvám, jako jsou kvalita ovzduší, kvalita vody a nakládání s odpady. Při tomto plánování by měl být kladen silný důraz na zelené plochy, včetně parků a projektů komunitních zahrad a míst pro děti a jejich rodiny, a na modré plochy, včetně území okolo kanálů, řek, jezer a pobřeží, a to z důvodu jejich schopnosti zlepšovat zdraví.
- 3.7 Potvrzujeme, že plánování měst by mělo zajistit budoucí ochranu před dopady změny klimatu a environmentální degradace, jako je například zvýšené riziko záplav, vytváření chráněných ploch ke zmírnění dopadu extrémního horka, vhodné nasazování rostlin a živočichů a zastavení další výstavby na územích, kde existuje vysoké riziko přírodních katastrof.

Větší míra **participace** a partnerství pro zdraví a kvalitu života

4.0 Zdravé město jde příkladem tím, že zajišťuje participaci všech jednotlivců i komunit na rozhodnutích, jež mají vliv na ně samotné i na místa, kde žijí, milují a hrají si.

- 4.1 Zavazujeme se nastavit neformálnější struktury komunikace v našich městech s cílem zlepšit společnou správu ve prospěch zdraví a kvality života, včetně většího využívání přístupu „zdraví ve všech politikách“ a aktivního působení měst v zájmu zdraví.
- 4.2 Zdůrazňujeme důležitost inkluzivní participace na všech úrovních správy věcí veřejných a společnosti. To zahrnuje zapojování lidí a komunit prostřednictvím participace a budování nových partnerství pro lepší zdraví a kvalitu života.
- 4.3 Zavazujeme se během celého života našich občanů posilovat jejich obeznámenost se zdravotními, sociálními i ekologickými tématy jakožto nástroje k podpoře jejich participace a posilování jejich pravomocí a odpovědnosti. Posilování pravomocí a odpovědnosti zvyšuje zdatnost lidí a jejich sebeúctu a zlepšuje jejich vliv na vlastní zdraví a kvalitu života, jejich individuální kontrolu nad nimi i odpovědnost za ně.
- 4.4 Zdůrazňujeme vedoucí roli měst a obcí při budování partnerství s našimi komunitami, občanskou společností a dalšími aktéry s cílem zajistit ochranu planety a současně přispívat k větší rovnosti a lepšímu zdraví a kvalitě života pro všechny.
- 4.5 Zdůrazňujeme potřebu napomáhat celospolečenskému posunu kultury a norem směrem k posílení pravomocí a odpovědnosti občanů, spravedlivému udržitelnému rozvoji a důrazu na ochranu planety, biodiverzitu a lidské zdraví a kvalitu života.

Větší prosperita komunit a dostupnost běžného zboží a služeb

5.0 Zdravé město jde příkladem tím, že se snaží o větší prosperitu komunity a jejího bohatství prostřednictvím řízení a správy běžného zboží a služeb založeného na hodnotách.

- 5.1 Prosazujeme progresivní měřítka společenského postupu, která jdou nad rámec tradičních fiskálních měřítek růstu a rozvoje.
- 5.2 Zavazujeme se podporovat investice do transformativních ekonomických modelů zaměřených na komunitu, jako je například cirkulární ekonomika, stříbrná ekonomika nebo zelená ekonomika, v souladu s Agendou 2030 a Novou městskou agendou.
- 5.3 Uvědomujeme si roli měst a jejich prostředí při zajišťování všeobecné sociální ochrany, jako je například základní příjem pro všechny lidi, dostatečný příjem umožňující žít zdravě ze životního minima. Politiky sociální ochrany by měly zohledňovat i pohlaví, protože míra zapojení se do pracovního procesu a břímě péče nejsou mezi ženami a muži rozloženy rovnoměrně, což má dopad na jejich zdraví a zdraví jejich rodinných příslušníků i dalších lidí v jejich okolí.
- 5.4 Zasazujeme se o to, aby všechny městské, místní i obecní samosprávy přijaly etické investiční politiky, které zajistí, že jejich finanční a investiční strategie nebudou podkopávat zdraví a kvalitu života – včetně sociálních, kulturních, ekonomických a environmentálních determinantů zdraví – a budou v souladu s hodnotami rovnosti, nevykořisťování a dodržování lidských práv.
- 5.5 Klademe důraz na potřebu posunu kulturních norem směrem ke společnosti, která si váží práce v sektorech podporujících lidský a sociální kapitál, například v oblasti školství, zdravotnictví a sociální péče, cestovního ruchu a kultury, a je si vědoma skutečnosti, že toho lze dosáhnout pouze prostřednictvím trvalých investic do těchto sektorů, jež zajistí, že práce, která je pro fungování naší společnosti tak důležitá, bude oceňována ekonomicky, finančně, sociálně i kulturně a že tyto organizace budou podporovány v tom, aby dbaly na kvalitu života svých pracovníků.
- 5.6 Zdůrazňujeme potřebu investovat do systému trojitě šroubovice, posilovat partnerství mezi veřejnou správou, univerzitami a průmyslem a společným úsilím rozvíjet znalostní báze a podporovat inovace a udržitelný a spravedlivý hospodářský rozvoj.
- 5.7 Zdůrazňujeme, že nastal čas pro to, abychom spojili síly k řešení ekonomických determinantů zdraví, a to jak v hospodářském sektoru, tak v rámci celé společnosti. To znamená zajistit, že tam, kde existuje nesoulad mezi veřejným zdravím a obchodními cíli určité politiky, budou měřítkem úspěchu zdraví a kvalita života a že těžištěm dané politiky bude společné vytváření společných benefitů a společenská odpovědnost. To je zásadním předpokladem pro to, aby mohla společnost udržitelným způsobem vzkvétat a prosperovat.
- 5.8 Uvědomujeme si důležitou roli města při investování do technologií a technologických řešení v rámci integrovaného systému zdravotní péče ve městě, který se zaměřuje na cíle v oblasti zlepšování veřejného zdraví a přispívá k dosažení univerzálního zdravotního pojištění ve městech.

Podpora **míru** a bezpečnosti prostřednictvím inkluzivních společenství

6.0 Zdravé město jde příkladem tím, že podporuje mír prostřednictvím inkluzivních společenství, která se zaměřují na sídla, participaci, prosperitu a planetu, přičemž v centru pozornosti všech politik a činností jsou lidé.

- 6.1 Zdůrazňujeme životně důležitou roli, kterou hrají města a městská území při zajišťování mírumilovných společenství v celém našem regionu i po celém světě. K tomu, aby bylo možné vytvářet a udržovat místa podporující trvalý mír, je nutné soustředit se na lidi a komunity a na posilování jejich pravomocí, odpovědnosti a odolnosti.
- 6.2 Vyzdvihujeme význam institucí a takových systémů a struktury správy věcí veřejných, které kladou na první místo sociální spravedlnost a inkluzivní zapojení do společnosti.
- 6.3 Zdůrazňujeme roli měst a městských prostředí jako těch, kdo pomáhají nalézat smírná řešení situací při konfliktech a po nich a kdo udržují klid a pořádek v nestabilních regionech zajišťováním inkluzivních společenství pro všechny lidi bez ohledu na jejich právní postavení, náboženské vyznání, etnický původ, rasu, pohlaví, kulturu, politické přesvědčení nebo národnost.
- 6.4 Zdůrazňujeme nutnost bojovat prostřednictvím správy věcí veřejných a společenských norem proti korupci, diskriminaci a všem formám násilí, ať již fyzického či psychického, ve společnosti. To se týká zejména násilí na dětech, násilí v důvěrných partnerských vztazích, nenávistných slovních projevů, šikanování, vylučování ze společnosti a nenávisti vůči migrantům.
- 6.5 Zdůrazňujeme význam řešení problémů se zabezpečením potravin a vody v rámci podpory pokojných společenství a udržitelných a soudržných komunit po skončení konfliktů.
- 6.6 Zdůrazňujeme důležitou roli měst a obcí v oblasti bezpečnosti a zdraví, připravenosti na stavy nouze a schopnosti rychlé reakce v případě otřesů a katastrof, ať již přírodních nebo způsobených člověkem. To zahrnuje i roli měst a městských území při řešení a zmírňování problémů se změnou klimatu a zabezpečováním potravin a vody a při budování individuální i kolektivní odolnosti proti přírodním pohromám a teroristickým činům.

Ochrana **planety** před degradací, mimo jiné prostřednictvím udržitelné spotřeby a výroby.

7.0 Zdravé město jde příkladem tím, že zajišťuje, aby ochrana planety byla ústředním bodem všech městských politik, interních i externích.

- 7.1 Zavazujeme se podnikat kroky ve vztahu ke změně klimatu: mít pod kontrolou nevyhnutelné, abychom se vyvarovali nezvladatelného.
- 7.2 Znovu zdůrazňujeme, že zdraví a kvalita života lidí a zdraví planety jsou vnitřně propojené. Zdravé město musí prostřednictvím celoměstského přístupu zajistit, že všechny politiky a kroky podnikané na všech úrovních správy budou navrženy tak, aby umožňovaly zlepšování obojího.
- 7.3 Zavazujeme se transformovat naše městská sídla tak, aby byla v harmonii s planetou, snížit spotřebu a exploataci půdy a pracovat na oživení a obnově nevyužívaných městských území (tzv. brownfieldů) tak, abychom je přeměnili na zdraví podporující a inkluzivní místa.
- 7.4 Podtrhujeme význam odprodeje majetkových účastí v sektorech a organizacích, které poškozují zdraví, jako nezbytný základní kámen jakékoliv ekonomické a rozvojové strategie, protože musíme jít příkladem v podpoře udržitelných a etických investic pro naši planetu a její obyvatele.
- 7.5 Zdůrazňujeme roli měst a obcí při spolupráci s regionálními a národními úřady a mezinárodními organizacemi s cílem zajistit soudržnost na všech úrovních veřejné správy při realizaci Agendy 2030 a vytváření spravedlivější, udržitelnější, zdravější a šťastnější planety pro všechny.
- 7.6 Zavazujeme se pokračovat ve spolupráci s městy v rámci evropského regionu WHO i mimo něj s cílem naplnit naši společnou vizi a vyřešit společné výzvy prostřednictvím našeho úsilí v rámci Sítě Zdravých měst, aktivního působení měst v zájmu zdraví a klimatu a také prostřednictvím dalších městských sítí, které sdílejí společné cíle a hodnoty.

8.0 *Zavazujeme se společně s dalšími městy v evropském regionu WHO a po celém světě podnikat kroky v zájmu zdraví a kvality života pro všechny a zaměřovat se na obyvatele, participaci, prosperitu, planetu, sídla a mír tak, aby mohly být splněny naléhavé a transformativní požadavky Agendy 2030.*

Nemůžeme si dovolit selhat.

The WHO Regional Office for Europe

The World Health Organization (WHO) is a specialized agency of the United Nations created in 1948 with the primary responsibility for international health matters and public health. The WHO Regional Office for Europe is one of six regional offices throughout the world, each with its own programme geared to the particular health conditions of the countries it serves.

Member States

Albania
Andorra
Armenia
Austria
Azerbaijan
Belarus
Belgium
Bosnia and Herzegovina
Bulgaria
Croatia
Cyprus
Czechia
Denmark
Estonia
Finland
France
Georgia
Germany
Greece
Hungary
Iceland
Ireland
Israel
Italy
Kazakhstan
Kyrgyzstan
Latvia
Lithuania
Luxembourg
Malta
Monaco
Montenegro
Netherlands
Norway
Poland
Portugal
Republic of Moldova
Romania
Russian Federation
San Marino
Serbia
Slovakia
Slovenia
Spain
Sweden
Switzerland
Tajikistan
The former Yugoslav
Republic of Macedonia
Turkey
Turkmenistan
Ukraine
United Kingdom
Uzbekistan

World Health Organization Regional Office for Europe

UN City, Marmorvej 51, DK-2100 Copenhagen Ø, Denmark
Tel: +45 45 33 70 00 Fax: +45 45 33 70 01
Email: eucontact@who.int
Website: www.euro.who.int